

Súd: Krajský súd Banská Bystrica  
Spisová značka: 14Co/44/2025  
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6121543268  
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 05. 2025  
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Dzúriková  
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2025:6121543268.1

## ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Dzúrikovej a členov senátu JUDr. Anny Snopčokovej a JUDr. Vladimíra Šalamúna, v právnej veci žalobcov: 1/ A. B., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom C. XX, XXX XX D., štátny občan SR, 2/ D. E., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom F. XXX/XX, XXX XX G. H. F., štátny občan SR a 3/ I. B., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom F. XXX/XX, XXX XX G. H. F., štátny občan SR, právne zastúpení: J. C. K., advokát, so sídlom E. X, XXX XX K., proti žalovaným: 1/ L. H. C. E. L. M. N. K. K., IČO: XX XXX XXX, so sídlom H. D. C. X, XXX XX K. K., 2/ O. C., C., IČO: XX XXX XXX, so sídlom P. B. H. X/X, XXX XX K. K., práv. zast.: Q. & E. C., advokátska kancelária so sídlom C. XX, XXX XX K. K., IČO: XX XXX XXX, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcov a žalovaného 1/ a žalovaného 2/ proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 11C/80/2021 - 376 zo dňa 20. 12. 2024, takto

### rozhodol:

I. Rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 11C/80/2021 – 376 zo dňa 20. 12. 2024 vo výroku I. m e n í tak, že:

Žalovaný 1/ a žalovaný 2/ s ú p o v i n n í spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 20.000,- Eur, žalobkyni 2/ sumu 20.000,- Eur a žalobkyni 3/ sumu 25.000,- Eur, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšku žalobu o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy z a m i e t a .

II. Rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 11C/80/2021 – 376 zo dňa 20. 12. 2024 vo výrokoch II. a V. p o t v r d z u j e .

III. Žalovaní 1/, 2/ s ú p o v i n n í spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom 1/, 2/ a 3/ náhradu trov prvoinštančného konania o náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 100 % v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie, ktorým rozhodne o výške trov konania.

IV. Žalobcovia 1/, 2/, a 3/ s ú p o v i n n í spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov prvoinštančného konania o určenie, že konaním žalovaných 1/, 2/ došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov 1/, 2/, 3/.

V. Žiadna zo sporových strán n e m á nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

### o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Banská Bystrica (ďalej aj len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozhodol nasledovne:

„I. Žalovaní 1/ a 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 30 000,- Eur, žalobkyni 2/ sumu 30 000,- Eur a žalobkyni 3/ sumu 30 000,- Eur, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Vo zvyšku súd žalobu zamietá.

III. Žalobcovia 1/, 2/ a 3/ majú nárok na náhradu trov konania proti žalovaným 1/ a 2/ v rozsahu 100 % v časti týkajúcej sa zaplataenia nemajetkovej ujmy, ktoré sú žalovaní 1/ a 2/ povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom 1/, 2/ a 3/ v lehote troch dní od právoplatnosti rozhodnutia súdu o ich výške.

IV. Žalovaní 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov konania proti žalobcom 1/, 2/ a 3/ v rozsahu 100 % v časti týkajúcej sa určovacieho výroku, ktoré sú žalobcovia 1/, 2/ a 3/ povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne žalovanému 1/ a 2/ v lehote troch dní od právoplatnosti rozhodnutia súdu o ich výške.

V. Znalecká organizácia L. I. L. A. R. C., so sídlom K. H. X, XXX XX K., IČO: XX XXX XXX má nárok na náhradu trov konania proti žalovanému 1/ a 2/ v rozsahu 100 %, ktoré sú žalovaní 1/ a 2/ povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne L. I. L. A. R. C., so sídlom K. H. X, XXX XX K., IČO: XX XXX XXX, v lehote troch dní od právoplatnosti rozhodnutia súdu o ich výške.“

1.1 V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že žalobcovia sa žalobou doručenou súdu dňa 24.11.2021 domáhali proti žalovanému 1/ a žalovanému 2/ určenia, že otcovi žalobov žalovaný 1/ neurčil správne dávkovanie myelotoxického lieku metotrexátu z nehematologickej príčiny a takto určená liečba bola žalovaným 1/ pacientovi podávaná v nesprávnych dávkach denne počas celej doby hospitalizácie na ortopedickej klinike u žalovaného 1/, t.j. do dňa 07.12.2018, žalovaný 2/ neurčil správne dávkovanie myelotoxického lieku metotrexátu z nehematologickej príčiny a takto určená liečba bola menovanému pacientovi podávaná v nesprávnych dávkach denne počas celej doby hospitalizácie u žalovaného 2/ až do dňa 18.12.2018, žalovaný 2/ laboratórne kontroly krvného obrazu pri myelotoxickej liečbe nevykonal v dostatočnej frekvencii, na základe čoho dňa XX.XX.XXXX o X:XX hod. otec žalobcov zomrel v dôsledku respiračného zlyhania pri zápale pľúc, čím zasiahli žalovaný 1/ a žalovaný 2/ ako poskytovatelia zdravotnej starostlivosti do práv žalobcov na ochranu ich osobnosti. Zároveň sa žalobcovia domáhali proti žalovaným uloženia povinnosti zaplatiť spoločne a nerozdielne náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, a to každému z nich v sume 50 000,- Eur. V žalobe uviedli, že zosnulý E. B., nar. XX.XX.XXXX, zomrelý dňa XX.XX.XXXX, naposledy bytom M. S. XX, T. G. H. F., bol ich otcom. Žil v rodinnom dome M. S. až do dňa hospitalizácie. Bol schopný sa sám o seba postarať, bol dôchodcom, fyzicky aktívnym, bol vdovec, a preto najužšie väzby s ním mali žalobcovia ako jeho deti. Žalobkyňa 3/ žila s otcom v jednej domácnosti, žalobkyňa 2/ žila neďaleko otca na vedľajšej ulici v rovnakej obci, otcovi nosievala jedlo, ktoré si následne on sám zohrieval. Žalobca 1/ otca často navštevoval a spoločne s ním robieval práce okolo domu ako kosenie, chystanie dreva na zimu. Vzťahy medzi nimi možno označiť ako veľmi dobré. E. B. bol liečený na reumatoidnú artritídu, pričom reumatologička mu predpísala užívanie lieku Trexan (účinná látka metotrexát) 1 x týždenne, v sobotu. Pokiaľ bol E. B. v domácom prostredí, prebiehala liečba týmto liekom bez komplikácií, s dávkovaním mu pomáhala žalobkyňa 2/, ktorá je lekárnička, a ktorá mu liek chystala vždy v sobotu, podľa predpisu lekára. Vzhľadom na charakter lieku (ide o cytostatikum) otcovi Trexan žalobkyňa 2/ nenechávala s ostatnými liekmi, ktoré sám bežne denne užíval. Dňa 26.11.2018 teda nastúpil na plánovanú operáciu na ortopedickú kliniku u žalovaného 1/, za účelom totálnej endoprotézy pravého lakťového kĺbu. Po prijatí k žalovanému 1/ bola žalovaným 1/ ordinovaná liečba a dávkovanie liekov, okrem iného lieku Trexan, bez určenia v sobotu, teda žalovaný 1/ nastavil denné dávkovanie. Takto mu tento liek bol podávaný počas celej doby hospitalizácie na Ortopedickej klinike u žalovaného 1/, t.j. do dňa 07.12.2018. Dňa 27.11.2018 E. B. podstúpil plánovanú operáciu výmeny lakťového kĺbu, operácia prebehla bez komplikácií. Pooperačná rana sa hojila dobre, telo endoprotézu prijalo bez komplikácií. Za účelom doliečenia, nácviku sebestačnosti a rehabilitácie bol E. B. preložený k žalovanému 2/. Počas rehabilitačného pobytu u žalovaného 2/ tento pokračoval v dávkovaní liekov, ako lieky dávkoval žalovaný 1/, čiže Trexan bol E. B. žalovaným 2/ podávaný rovnako denne, až do 18.12.2018. E. B. začal postupne u žalovaného 2/ pociťovať bolesti v dutine ústnej, pri prehĺtaní, mal problémy s jedením a pitím, boli zistené vredy (ulkusy) v dutine ústnej, opísané pri sesterskej vizite ako bolestivé belavé fľaky v ústach pacienta, lekárom u žalovaného 2/ dňa 17.12.2018 označené ako plesňové ochorenie (kandidóza). Dermatológ dňa 18.12.2018 uzavrel stav ako aftózna stomatitída a nasadil medikáciu. Dňa 19.12.2018 pri kontrolných odberoch u žalovaného 2/ bola u E. B. z výsledkov odberu zistený výrazný pokles bielych krviniek (leukopénia) a pacient bol preložený na hematologické oddelenie opäť k žalovanému 1/. Po prijatí na hematológiu u žalovaného 1/ bola zistená metotrexátová pancytopenia, v sére zvýšená hladina metotrexátu, čiže u pacienta nastal kritický pokles bielych krviniek v dôsledku účinnej látky lieku Trexan. Napriek nasadenej antibiotickej liečbe E. B. trpel obrovskými bolesťami a jeho stav sa zhoršoval, dňa 31.12.2018 bol v kritickom stave prijatý na Klinikum anesteziológie a intenzívnej medicíny u žalovaného 1/, musel byť napojený na umelú pľúcnu ventiláciu a dňa XX.XX.XXXX zomrel.

1.2 V ďalšom obsahu odôvodnenia súd prvej inštancie konštatoval jednotlivé vyjadrenia a prednesy sporových strán, vykonané dokazovanie a závery z neho vyplývajúce, závery vyplývajúce zo znaleckého posudku. Na vec súd aplikoval ustanovenia § 11 a § 13 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka, § 15,

§ 438 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a tiež ustanovenia zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu hospitalizácie pacienta. Súd konštatoval skutočnosti medzi sporovými stranami nesporné a ustálil, že sporným zostalo, či mal žalovaný určiť a realizovať dávkovanie lieku Trexan 2x denne, keďže sa žalovaný bránil tým, že len administratívne zaznamenával dávkovanie určené všeobecným lekárom a že lieky užíval pacient sám. Sporná zostala tiež existencia príčinnej súvislosti medzi poskytnutím zdravotnej starostlivosti a smrťou pacienta, výška nemajetkovej ujmy a či na strane žalovaných je daná solidárna zodpovednosť. Súd konštatoval, že predovšetkým musel ako primárnu otázku pre posúdenie vzniku a oprávnenosti samotného nároku ustáliť, či zo strany žalovaných došlo k zanedbaniu ich povinnosti ako poskytovateľov zdravotnej starostlivosti a či toto prípadné zanedbanie povinnosti je v príčinnej súvislosti s úmrtím otca žalobcov. V prípade nemajetkovej ujmy pri posúdení príčinnej súvislosti stačí vychádzať z určitej miery pravdepodobnosti. Súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že v danej veci išlo o vysokú pravdepodobnosť. Znalecká organizácia v rámci znaleckého dokazovania v znaleckom posudku konštatovala, že u pacienta bol počas celej dĺžky hospitalizácie u žalovaného 1/ ordinovaný denne liek Trexan v dávke 2,5 mg (2 tablety ráno a 2 tablety večer) a takáto ordinácia lieku Trexan bola nesprávna a nadmerná. Išlo o postup non lege artis pri podávaní uvedeného liečiva. Intoxikácia liekom Trexan sa okrem iného prejavuje leukopéniou (zníženie počtu bielych krviniek), trombocytopéniou (zníženie počtu krvných doštičiek), anémiou (zníženie počtu červených krviniek), pancytopéniou (zníženie počtu všetkých krvných buniek), neutropéniou (zníženie počtu podskupiny bielych krviniek), útlmom kostnej drene, mukozitídou (zápal slizníc), stomatitídou (zápal ďasien), vredmi v ústach, nevoľnosťou, zvracaním, či vredmi v gastrointestinálnom trakte a krvácaním do gastrointestinálneho traktu. Znalecká organizácia v prípade E. B. konštatovala priamu medicínsku príčinnú súvislosť medzi nesprávnym podávaním metotrexátu (jeho predávkovaním) a neutropéniou. Takýto stav neutropénie viedol k infekčnej komplikácii, zápalu pľúc, ktorá znamenala napokon úmrtie pacienta. Z klinického hľadiska predchádzal úmrtiu septický stav (systémová zápalová odpoveď organizmu na vyvolávajúcu príčinu – navodená imunosupresia). Zápalová komplikácia – zápal pľúc vznikol ako logické vyústenie metotrexátom navodeného zníženia počtu bielych krviniek, čo je jednoznačne negatívnym dôsledkom na organizmus s vplyvom na oslabenie imunitného systému. Znalecká organizácia uviedla, že za ordináciu a podávanie liekov počas hospitalizácie pacienta na akomkoľvek lôžkovom oddelení zodpovedajú zdravotnícky pracovníci konkrétneho oddelenia. V prípadoch cytostatických liekov, kam patrí aj Trexan, je nevyhnutné dbať o dôsledné dávkovanie a v prípade akýchkoľvek pochybností či nejasností o charaktere lieku, či jeho dávkovacej schéme je nutné konzultovať špecialistu, ktorý liek ordinoval alebo informácie overiť napríklad online na portáli Štátneho ústavu pre kontrolu liečiv. Iba mechanické opisovanie dávky lieku, o ktorého zložení nemá ošetrojúci lekár istotu, je zrejším nesprávnym postupom v poskytovaní zdravotnej starostlivosti. Ak konkrétny lekár nepozná účinnú látku konkrétneho lieku, a napriek tomu ho ordinuje, ide o významný a principiálny nesprávny postup v poskytovaní zdravotnej starostlivosti. Nesprávna ordinácia a dávkovanie Trexanu bolo vykonávané aj počas nasledujúcej hospitalizácie pacienta u žalovaného 2/, čo viedlo k rozvoju tzv. metotrexátovej febrilnej neutropénie, ktorá bola menovanému diagnostikovaná dňa 19.12.2018 pri prijatí na hematologické oddelenie u žalovaného. Súd prvej inštancie poukázal i na list zo dňa 22.09.2020 pod č. XXXX/XXXX/XXX, v ktorom bolo konštatované, že E. B. mal pred nástupom na operáciu k žalovanému 1/ reumatológom predpísané dávkovanie lieku Trexan 2-0-2 v sobotu, teda dve ráno a dve tabletky večer, 1x týždenne v sobotu. Po prijatí k žalovanému 1/ žalovaný 1/ dávkoval tento liek E. B. v týchto dávkach denne, v takomto dávkovaní pokračoval aj žalovaný 2/. Úrad konštatoval porušenie § 4 ods. 3 zákona č. 576/2003 Z.z., keď vytkol žalovanému 1/, že si dôležité údaje o dávkovaní lieku objektívne neoveril. Uviedol, že ordinujúci lekár pri nejasnosti dávkovania, zvlášť tak závažného lieku, si musí jeho dávkovanie objektívne overiť. Úrad vo vzťahu k žalovanému 1/ porušenie zákona zhrnul tak, že žalovaný 1/ E. B. neurčil správne dávkovanie myelotoxického lieku metotrexátu z nehematologickej príčiny, a takto určená liečba bola E. B. podávaná v nesprávnych dávkach denne počas celej doby hospitalizácie na ortopedickej klinike u žalovaného 1/, t.j. do dňa 07.12.2018. Vo vzťahu k žalovanému 2/ úrad konštatoval porušenie § 4 ods. 3 zákona č. 576/2003 Z.z. tým, že žalovaný 1/ E. B. neurčil správne dávkovanie myelotoxického lieku metotrexátu z nehematologickej príčiny a takto určená liečba bola E. B. podávaná v nesprávnych dávkach denne počas celej doby hospitalizácie u žalovaného 2/ až do dňa 18.12.2018 a laboratórne kontroly krvného obrazu pri myelotoxickej liečbe neboli v dostatočnej frekvencii. Zároveň úrad uviedol, že napriek tomu, že pacient prichádza s odporúčením liečby z iného zdravotníckeho zariadenia, dávkovanie liekov, a to najmä tzv. chronickej liečby, zvlášť tak závažného lieku, pri prijatí pacienta je potrebné si objektívne overiť. Zároveň tiež vytkol, že aj patologický nález v dutine ústnej

indikoval skoršiu kontrolu minimálne krvného obrazu. Súd tak konštatoval, že vo veci boli preukázané predpoklady pre založenie zodpovednosti žalovaných na vzniku nemajetkovej ujmy na strane žalobcov, keď vykonaným dokazovaním bolo jednoznačne preukázané porušenie povinnosti žalovaného 1/ aj žalovaného 2/ pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, to znamená, že ich postup nebol lege artis a zároveň bola preukázaná príčinná súvislosť medzi vznikom nemajetkovej ujmy a porušením povinnosti. Za ordináciu a podávanie liekov počas hospitalizácie pacienta zodpovedali žalovaný 1/ a žalovaný 2/ a v prípade cytostatického lieku Trexan mali dbať o dôsledné dávkovanie. Informácie o dávkovacej schéme si žalovaný 1/ zjavne neoveril, vychádzal len z údajov uvedených pacientom a z interného predoperačného vyšetrenia, v ktorom bolo uvedené pomenovanie Trexan bez určeného dávkovania. Naopak, ambulantnú správu reumatológa zo dňa 21.09.2018, v ktorej bolo uvedené presné dávkovanie lieku Trexan nepovažoval za relevantnú z dôvodu, že nebola o nej referencia v internom predoperačnom vyšetrení. Nesprávna ordinácia a dávkovanie Trexanu pokračovala aj počas nasledujúcej hospitalizácie pacienta u žalovaného 2/, ktorý ju len mechanicky prevzal od žalovaného 1/, čo napokon viedlo k rozvoju tzv. metotrexátovej febrilnej neutropénie, ktorá bola pacientovi diagnostikovaná dňa 19.12.2018 a bola základným patofyziologickým procesom, ktorý viedol k jeho úmrtiu. Išlo o zrejmy nesprávny postup v poskytovaní zdravotnej starostlivosti žalovaným 1/ aj žalovaným 2/. V dôsledku toho prišli žalobcovia o svojho otca, čím sa nenávratne pretrhli rodinné väzby a žalobcovia stratili možnosť rozvíjať s ním rodinný život.

1.3 Pokiaľ sa týka primeranosti výšky priznaného finančného zadosťučinenia, súd zvýraznil, že jeho výška je ponechaná na úvahu súdu, pričom zákon stanovuje kritériá a výsledná suma finančného zadosťučinenia musí byť stanovená s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Súd konštatoval, že žalobcovia stratili svojho otca, čím v danom prípade došlo k pretrhnutiu rodinných a citových väzieb, vyplývajúcich predovšetkým z intenzity vzťahu so zomrelým. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že vzťah medzi žalobcami a ich otcom bol harmonický, založený na vzájomnej pomoci a úcte. Otec žalobcov bol napriek vyššiemu veku (XX rokov) pomerne fyzicky aktívny dôchodca a žalobcovia s ním udržiavali intenzívny vzťah. Všetci žalobcovia v rámci výsluchov, ktoré boli pre nich emocionálne náročné, opísali vzťahy s otcom v čase svojho detstva, ako aj neskôr pred obdobím hospitalizácie a počas hospitalizácie, uviedli, aké vzťahy vzájomne udržiavali, ako ich smrť matky (rok pred úmrtím otca) ešte viac všetkých zomkla a akou oporou im bol otec aj v dospelosti. Žalobkyňa 3/ navyše žila s otcom v spoločnej domácnosti a spolu so žalobkyňou 2/ vnímali otca aj ako mužskú oporu v ich životoch, pretože žalobkyňa 2/ ostala s maloletým synom sama a žalobkyňa 3/ si rodinu nezaložila. Z M. S. sa obidve po smrti otca odsťahovali do G. H. F. a žijú v spoločnom byte. Žalobkyňa 2/ bola s otcom v dennom kontakte, bývala cez cestu a sprevádzala otca do B.. V nedeľu chodievali na prechádzku. Žalobkyňa 3/ uviedla, že na rodičov nevie zabudnúť, stále sa jej s nimi sníva, žila s nimi v spoločnej domácnosti. Žalobca 1/ otca pravidelne navštevoval 2x týždenne a spolu vykonávali práce okolo domu, chodievali spolu na futbal, sprevádzal ho do G. H. F.. Svedkyňa takisto uviedla, že svokor bol aktívny, chcel si dať operovať ruku a oni ho v tom podporovali. Nikto z nich nebol pripravený na to, že napokon zomrie. Opísala, ako boli rodičia pre žalobcov veľmi dôležití. Počas hospitalizácie všetci stále spolu komunikovali čo by mu ešte pomohlo, čo potreboval. Pripravovali po operácii spoločné prežitie vianočných sviatkov, ktoré napokon prežívali s veľkými obavami a v strachu o otca. Z výsluchu žalobcov, ako aj z výsluchu svedkyne vyplynulo, že kvalita a intenzita vzájomných vzťahov medzi nimi a otcom bola vysoká a nečakaná strata otca viedla u nich k psychickej bolesti a výraznému zásahu do integrity každého z nich. Všetci traja ťažko prežívali zhoršenie zdravotného stavu otca počas jeho hospitalizácie, opisovali stavy bezmocnosti a úzkosti z toho čo prežívali a ani ich nenapadlo, že otca už domov nedovezú. Súd pri určení výšky nemajetkovej ujmy prihliadal aj na vek otca žalobcov a okolnosti súvisiace s tým, že žalobcovia už neboli od neho existenčne závislí. Takisto súd vyhodnotil i okolnosti na strane žalovaných a zvýraznil, že žalovaný 1/ a žalovaný 2/ sú zdravotníckymi zariadeniami, vysoko špecializovanými, pričom u subjektov s ich postavením sa očakáva dodržanie a vykonanie všetkých nevyhnutných úkonov a postupov pri plnení primárnej preventívnej povinnosti predchádzania škodám. Priznaná nemajetková ujma v požadovanej výške je v možnostiach žalovaných a bude krytá aj z poistenia, na ktoré upozornil žalovaný 2/. Súd v prejednávanej veci nezistil, že by vo veci existovala určitá miera spoluzavinenia neobohého. Argumentácia žalovaného 1/, ktorou upozorňoval na pochybenie pacienta, resp. i samotných žalobcov, bola jednoznačne vyvrátená. Vzhľadom na závažnosť zásahu a spôsobené následky, ako aj na skutočnosť, že žalovaní sa do dňa podania žaloby žalobcom žiadnym spôsobom neospravedlnili, hoci si museli byť vedomí pochybenia, pretože im úrad uložil sankcie a ako sami uviedli prijali aj určité opatrenia, aby sa takáto situácia neopakovala, súd vyhodnotil, že v danom prípade predstavuje výška náhrady nemajetkovej ujmy v sume 30.000,- Eur pre každého žalobcu sumu primeranú vzhľadom na všetky vyššie uvádzané okolnosti prejednávaneho sporu.

1.4 Ďalej súd poukázal na existujúcu judikatúru a rozhodovaciu činnosť slovenských súdov v otázke nárokov na náhradu nemajetkovej ujmy a zaoberal sa tiež solidárnou zodpovednosťou žalovaných 1/, 2/, pričom sa stotožnil s argumentáciou žalobcov, že v danom prípade je potrebné s poukazom na § 853 Občianskeho zákonníka aplikovať vo veci § 438 ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 511 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Poukázal tiež na judikát R 128/2014 a uviedol, že ustanovenie § 438 ods. 1 Občianskeho zákonníka zjednodušuje postavenie poškodeného v prípade škody spôsobenej viacerými škodcami, pretože poškodený a ani súd sa nemusia zaoberať tým, ako sa rozloží zodpovednosť medzi jednotlivých škodcov, žalobca vymáha škodu solidárne a následne sa môže uspokojiť od ktoréhokoľvek zo škodcov v plnom rozsahu spôsobenej škody. V danom prípade žalovaný 1/ aj žalovaný 2/ namietali solidárnu zodpovednosť, ale len v tom smere, že ich konaním žiadna nemajetková ujma žalobcom nevznikla. Dokazovanie ohľadne konkrétnej miery zavinenia, resp. podielu na vzniku nemajetkovej ujmy, nenavrhl. Súd teda nemal v danej veci žiaden dôvod na vylúčenie solidárnej zodpovednosti predpokladanej zákonom v zmysle § 438 ods. 1 OZ, pretože účasť oboch žalovaných na vzniku nemajetkovej ujmy nemožno i s poukazom na závery znaleckého dokazovania považovať za minimálnu.

1.5 Ďalej sa súd vysporiadal i so žalobným návrhom na určenie, že konaním žalovaných, ako poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, bolo zasiahnuté do práv žalobcov na ochranu ich osobnosti. Uviedol, že i keď právna úprava možnosť určovacieho výroku pri žalobách na ochranu osobnosti nevylučuje, v danom prípade súd žalobu v časti požadovaného určenia, tak ako bolo naformulované a požadované žalobcami, zamietol, pretože z hľadiska práva a právnych princípov je možné v medicínsko-právnych sporoch určiť skutočnú príčinu škodlivého následku len s určitou mierou pravdepodobnosti. Forma určovacieho výroku prichádza do úvahy najmä v prípade určenia, že určité výroky zasahujúce do ochrany osobnosti sú nepravdivé. V tomto prípade žalobcovia dosiahli ochranu svojho práva satisfakčnou žalobou, na základe ktorej im súd poskytol primerané zadostučinenie.

1.6 O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd podľa § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP, pričom rozlišoval konanie o určovacom nároku a konanie o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Záverom súd odôvodnil vzniknuté trovy konania znaleckej organizácie vo forme znalečného a konštatoval, že povinnosť náhrady takto vzniknutých trov uložil procesne neúspešným žalovaným 1/, 2/ v rozsahu 100 %, ktoré sú povinní zaplatiť znaleckej organizácii spoločne a nerozdielne.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali v zákonnej lehote odvolanie žalobcovia 1/, 2/, 3/ spoločne zastúpení právnym zástupcom, žalovaný 1/ a tiež žalovaný 2/.

3. Žalovaný 1/ podaným odvolaním napadol rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. z dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP, keď mal za to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalovaný 1/ je toho názoru, že výška priznanej nemajetkovej ujmy, tak ako je uvedená vo výroku, je neprímeraná. Ak má byť rozhodnutie súdu považované stranami sporu za spravodlivé, súd nemôže náhradu nemajetkovej ujmy priznať náhodne, bez porovnania s inými skutkovo podobnými prípadmi. Súd prvej inštancie síce pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy uviedol, že vzal do úvahy výšku prisúdenej sumy v obdobných prípadoch a podľa vlastnej úvahy uvádza aj porovnateľné prípady, avšak ignoroval prípad, na ktorý žalovaný 1/ poukazoval už v rámci svojich podaní ako porovnateľné prípady, a to na rozsudok Okresného súdu Vranov nad Topľou, kde súd v prípade úmrtia člena rodiny priznal manželke nárok vo výške 16.240,- Eur a deťom 9.450,- Eur a 3.500,- Eur alebo aj rozhodnutie Okresného súdu Trnava, v ktorom súd priznal manželke náhradu vo výške 5.000,- Eur. Konajúci súd poukázal predovšetkým na rozhodnutia, kde sú poškodenými maloleté deti, ktoré sú prirodzene nie len existenčne, sociálne, ale aj ekonomicky odkázané na rodičov a súčasne ide o prípady, kde je primárnou obeťou v predmetných rozhodnutiach rodič v aktívnom strednom veku, kedy je maloletý, ako poškodený príbuzný, značne obmedzený v spoločenskom živote a dochádza aj k ochudobneniu životného štandardu výchovy a vyrastania v rodine. Žalovanému sa tak javí priznaná náhrada nemajetkovej ujmy, v tomto prípade plnoletým a sebestačným deťom, ako neprímeraná, a to zvlášť v prípade, ak vek plnoletých detí sám o sebe vypovedá o životnom období, kedy nie sú odkázané deti na rodičov, ale naopak, ide o životné obdobie, kedy je práve samotný rodič vo väčšej miere odkázaný na pomoc a starostlivosť detí. Žalovaný 1/ sa nestotožňuje ani s rozhodnutím súdu o priznaní nemajetkovej ujmy v rovnakej výške pre každého so žalobcov, keď z podaní žalobcov, ako aj zo samotných výsluchov vyplynulo, že nebohý pán B. spolunažíval v jednej domácnosti len s jedným zo žalobcov, a to so žalobkyňou 3/. Je obvyklé, že súdy berú pri rozhodovaní o výške priznanej nemajetkovej ujmy do úvahy aj spolužitie v spoločnej domácnosti. Žalovaný 1/ zvýraznil, že predmetnú vec treba podľa skutkového základu odlíšiť od prípadov, kde náhrada nemajetkovej ujmy bola priznávaná v súvislosti s dopravnými nehodami. Poukázal na rozhodnutie Okresného súdu Ružomberok, Okresného súdu

Piešťany, Okresného súdu Vranov nad Topľou, v ktorých bolo plnoletému dieťaťu nežijúcemu v spoločnej domácnosti a samostatnému priznané plnenie vo výške 10.000,- Eur, plnoletej dcére žijúcej v spoločnej domácnosti 18.000,- Eur. Žalovaný 1/ preto navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali odvolanie žalobcovia 1/, 2/, 3/ spoločne prostredníctvom právneho zástupcu, pričom rozsudok súdu prvej inštancie napadli vo výroku II. a IV. a uviedli, že odvolaním nenapádajú výroky I., III. a V.. Predovšetkým uviedli, že s právnym posúdením určovacieho výroku zo strany súdu nesúhlasia a toto považujú za nesprávne. Podľa ich názoru určovací výrok je jednou z foriem morálneho zadosťučinenia, ktoré nemôže byť vylúčené ani v sporoch o ochranu osobnosti so zdravotníckym zariadením. Súd po dôkladnom znaleckom skúmaní znaleckou organizáciou ustálil príčinnú súvislosť medzi zdravotnou starostlivosťou žalovaných a úmrtím otca žalobcov, pričom táto príčinná súvislosť bola dostačujúca pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy žalobcom, a preto nemožno súhlasiť s právnym posúdením, že tá istá príčinná súvislosť nie je dostatočná na priznanie morálneho zadosťučinenia. Žalobcovia poukázali na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo 265/2009, v zmysle ktorého podľa názoru žalobcov 1/, 2/ je možná i určovacia žaloba, tak ako ju koncipovali žalobcovia. Najvyšší súd v uvedenom uviedol ako právny prostriedok právnej ochrany osobnosti určovacie žaloby, pričom na prvom mieste explicitne uvádzal žaloby o určenie, že určitým spôsobom sa zasiahlo do práv osobnosti žalobcu a súdom prvej inštancie preferované žaloby o určenie, že určité výroky sú nepravdivé uviedol NS SR až na druhom mieste.

4.1 Zároveň žalobcovia napadli i výrok rozsudku, ktorým bola žaloba čiastočne zamietnutá v časti žalovaného plnenia náhrady nemajetkovej ujmy, keď sumu 30.000,- Eur považovali vzhľadom na okolnosti na príliš nízku. Poukázali na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu i Ústavného súdu, v ktorej bolo zvýraznené, že pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako a v judikatúre, by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady. V súdnej veci súd podľa bodu 58. rozsudku komparoval priznanú výšku náhrady s porovnateľnými rozsudkami v iných veciach, ktoré sa začali v rokoch 2012, 2004, 2008, 2009, 2014, pričom náhradu porovnateľnej nemajetkovej ujmy pred 10 rokmi žalobcovia už nepovažujú za porovnateľnú náhradu nemajetkovej ujmy v súčasnosti, a to i vzhľadom na infláciu, kedy je nutné zohľadňovať pokles hodnoty peňazí a tiež poukázal na to, že i náhrada za bolesť je každoročne valorizovaná, zohľadňujúc infláciu. Rovnaký názor zastáva i odborná právnická verejnosť. Pokiaľ sa týka preventívno-sankčnej funkcie náhrady nemajetkovej ujmy, tu sa súd oprel o rozhodnutie, kde bolo konštatované pochybenie pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti pri pôrodných komplikáciách, resp. pri malárii po návšteve Afriky. Ide teda o zdravotné komplikácie, ktoré neboli priamo vyvolané zdravotníckym zariadením, zdravotnícke zariadenie len pochybilo pri riešení už vzniknutej komplikácie, ktorá pacienta postihla. V danom prípade však zdravotnícke zariadenie danú zdravotnú komplikáciu, ktorá zapríčinila smrť samo priamo vyvolalo od jej počiatku, až po bolestivú smrť pacienta. Preto žalobcovia nepovažujú výrok, ktorým súd zamietol žalobu v sume prevyšujúcej 30.000,- Eur za správnu. Žalobcovia preto navrhli, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že:

„I.A U r č u j e , že tým, že otcovi žalobcov E. B., nar. X.X.XXXX, bytom M. S. XX:

- žalovaný 1/ neurčil správne dávkovanie myelotoxického lieku metotrexátu z nehematologickej príčiny a takto určená liečba bola žalovaným 1/ menovanému pacientovi podávaná v nesprávnych dávkach denne počas celej doby hospitalizácie na Ortopedickej klinike u žalovaného 1/, t.j. do dňa 7.12.2018,
- žalovaný 2/ neurčil správne dávkovanie myelotoxického lieku metotrexátu z nehematologickej príčiny a takto určená liečba bola menovanému pacientovi podávaná v nesprávnych dávkach denne počas celej doby hospitalizácie u žalovaného 2/ až do dňa 18.12.2018,
- žalovaný 2/ laboratórne kontroly krvného obrazu pri myelotoxickej liečbe nevykonával v dostatočnej frekvencii, na základe čoho dňa X.X.XXXX o X,XX hod. otec žalobcov E. B., nar. X.X.XXXX, zomrel v dôsledku respiračného zlyhania pri zápale pľúc, z a s i a h l i žalovaný 1/ a žalovaný 2/ ako poskytovatelia zdravotnej starostlivosti do práv žalobcov na ochranu ich osobnosti.

I.B Žalovaný 1/ a žalovaný 2/ sú spoločne a nerozdielne p o v i n n í zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch žalobcom 1/ až 3/, a to každému z nich v sume po 20.000,- €, a to všetko do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku IV. odvolací súd m e n í tak, že žalobcovia 1/ až 3/ majú voči žalovaným 1/ a 2/ nárok na plnú náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie v časti určovacieho výroku.

III. Žalobcovia 1/ až 3/ majú voči žalovaným 1/ a 2/ nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania, ktoré sú im povinní žalovaní 1/ a 2/ zaplatiť spoločne a nerozdielne do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia súdu o ich výške.“

5. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný 2/ z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP, pričom rozsudok súdu prvej inštancie napadol vo výrokoch I., II. a III. Nestotožnil sa s výškou priznanej náhrady nemajetkovej ujmy žalobcom. Túto vzhľadom na všetky okolnosti považuje za neprimeranú a má za to, že súd prvej inštancie sa pri priznaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy neriadil ustálenou súdnou rozhodovacou praxou, pričom dôsledne neposúdil kritériá stanovené pre správne určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Takéto rozhodnutie súdu je tiež prekvapivé s ohľadom na obdobné rozhodnutia súdov a žalovaný 2/ ho považuje i za nezákonné a nespravodlivé. Žalovaný 2/ zvýraznil, že sa v jeho prípade nejednalo o konanie protiprávne, ale o plnenie, ktorého cieľom malo byť zabránenie zhoršeniu, resp. zlepšenia zdravotného stavu. Potrebná miera starostlivosti bola v danom prípade základom pre plnenie žalovaného 2/ voči pacientovi, pričom konštatované pochybenie bolo výsledkom akceptovania záverov odborne spôsobilých osôb. Preto aj posudzovanie poskytnutej zdravotnej starostlivosti z pohľadu ex ante, t.j. z pohľadu, ako sa konkrétny zdravotný stav pacienta javil ošetrovateľskému zdravotníckemu pracovníkovi v čase, keď rozhodoval o ďalšom terapeutickom liečebnom postupe, ovplyvní jednotlivé kroky. Zásadným je fakt, že predmetný liek Trexan nebol užívaný v spojitosti so zákrokom u žalovaného 1/ a už vôbec nie v súvislosti s pobytom u žalovaného 2/. Preto prevzatie dávkovania stanoveného iným zdravotníckym zariadením (v prípade žalovaného 2/, naposledy určeného v dokumentácii žalovaného 1/) logicky nemôže byť dávané na roveň následkov trestnoprávných alebo konania úmyselného, resp. hrubo nedbanlivostného. Preto s prihliadnutím na ostatnú judikatúru vzhliada žalovaný 2/ za primeranú výšku nemajetkovej ujmy v rozsahu do 15.000,- Eur. V konaní nebolo preukázané, že by smrť otca po psychickej stránke zasiahla žalobcov viac, ako v obdobných prípadoch. Súd i po posúdení kritérií stanovil neprimeranú výšku náhrady nemajetkovej ujmy a neprihliadol na to, že smrť otca sa v životoch prejavila bežným smútkom, avšak bez akýchkoľvek prejavov duševnej poruchy alebo duševnej choroby. Poškodený bol osobu vyššieho veku, mal XX rokov, a preto iná situácia by bola u osoby mladšej, nakoľko z objektívnej stránky ľudského života je zrejmé, že išlo o záver etapy života a nie jeho rozkvet. Žalobcovia sú všetci samostatnými rodinnými jednotkami, ktoré neboli na otcovi finančne závislé. Žalobcovia boli sami poskytovateľmi podpory pre svojich rodičov a v danom čase tu nebola vyživovacia povinnosť vo vzťahu k nim, skôr naopak. V danom prípade situácia nie je závažnejšia, než od prejednávanych prípadov Okresným súdom Rimavská Sobota, kde bolo priznané matke a bratovi zomrelého dieťaťa, ktoré malo celý život pred sebou, sumy 14.250,- Eur a 7.120,- Eur a napr. vo veci Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 9C/37/2021, potvrdenom rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/153/2023, kde bola priznaná suma 15.000,- Eur manželke a deťom zomrelého po dopravnej nehode, alebo keď pri úmrtí otca a lekára pri nehode sanitky priznal súd dcére náhradu 16.000,- Eur, pričom táto bola ťažko zdravotne postihnutá a odkázaná na otca. Žalovaný 2/ zvýraznil, že rozhodnutie súdu o tejto otázke musí byť riadne odôvodnené a závery musia spočívať na logických a legitímnych faktoch. Súd zároveň má zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť. Takisto zvýraznil, že žalobcovia žijú oddelene a samostatne hospodária, neboli na zomrelého hmotne naviazaní, a preto výšku priznanú súdom prvej inštancie považovali za neprimeranú. Vykonaným dokazovaním súdom prvej inštancie bolo zistené, že v prípade sa jednalo o nešťastnú udalosť, ktorá je následkom striktno formálneho prístupu, nakoľko žalovaný 2/ nemal žiadny dôvod spochybňovať odborne stanovené užívanie liekov u lucídneho pacienta, ktorý bol k žalovanému preložený na jeho vlastnú žiadosť pre doliečenie a rehabilitáciu. Navrhol preto, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. a III. zmenil a každému zo žalobcov priznal voči žalovaným 1/, a 2/ nárok v nižšej výške alebo, aby odvolací súd v napadnutom rozsahu rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

6. K odvolaniu žalobcov 1/ až 3/ sa vyjadril žalovaný 1/ podaním zo dňa 18.02.2025. Uviedol, že s podaným odvolaním sa nestotožňuje, ale sa stotožňuje s právnym posúdením určovacieho nároku tak, ako je toto uvedené v rozhodnutí zo dňa 20.12.2024. Súd v rozsudku nekonštatoval, že by bol vylúčený určovací výrok pri žalobách na ochranu osobnosti, avšak uviedol, že v danom prípade súd žalobu v časti požadovaného určenia zamietol, pretože z hľadiska práva a právnych princípov

je možné v medicínsko-právnych sporoch určiť skutočnú príčinu škodlivého následku len s určitou mierou pravdepodobnosti. Súčasne má žalovaný za to, že žalobný petit v rozsahu určovacieho výroku v znení, ako ho formulujú žalobcovia je nesprávny. Súd podľa názoru žalovaného môže rozhodnúť, že konaním, resp. nekonaním došlo k porušeniu právneho predpisu, resp. k protiprávnemu konaniu, ktorým sa zasiahlo do osobnostných práv žalobcov, avšak nemôže rozhodnúť o odborných medicínskych otázkach. Na rozdiel od žalobcov je žalovaný presvedčený, že výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy je vzhľadom na všetky okolnosti neprimeraná. V tejto otázke žalovaný opätovne poukázal na rozhodnutia Okresného súdu Ružomberok, Okresného súdu Piešťany a Okresného súdu Vranov nad Topľou, na ktoré poukázal vo svojom odvolaní. Zvýraznil, že v tomto prípade bola náhrada priznaná plnoletým a sebestačným deťom, pričom bolo zistené a preukázané, že len žalobkyňa 3/ spolunažívala so svojím otcom v spoločnej domácnosti. Zvýraznil, že výška nemajetkovej ujmy nemá byť ani likvidačná a preventívno-sankčnú funkciu zohráva i samotné uloženie pokuty, v danom prípade Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou. Žalovaný 1/ tak zotrval na svojom odvolacom návrhu.

7. Žalovaný 1/ sa vyjadril i k odvolaniu žalovaného 2/ podaním zo dňa 18.02.2025, pričom sa stotožnil s odvolacími dôvodmi, ako ich uviedol žalovaný 2/. Rovnako žalovaný 1/ je presvedčený, že výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy žalobcom je vzhľadom na všetky okolnosti neprimeraná. Vo vyjadrení poukázal na totožnú judikatúru ako vo svojom odvolaní a tiež vo vyjadrení k odvolaniu žalobcov 1/ až 3/.

8. K odvolaniu žalovaného 1/ zo dňa 14.01.2025 a žalovaného 2/ zo dňa 17.01.2025 sa vyjadrili žalobcovia 1/ až 3/ spoločne zastúpení právnym zástupcom. Uviedli, že odvolatelia v podaných odvolaniach nenamietajú základ nároku a všetky tvrdenia v odvolacom konaní sú zamerané na priznanú výšku nemajetkovej ujmy. Základ nároku, teda voči oboj žalovaným, považujú žalobcovia za odvolaniami nenapadnutý. Poukázali na to, že od rozhodnutia súdu prvej inštancie bolo dňa 30.12.2024 publikované v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov pod č. judikátu R 69/2024 rozhodnutie Najvyššieho súdu, v zmysle ktorého pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 a 3 OZ nie je dôvodné túto náhradu obmedziť najvyšším prípustným odškodnením podľa zákona o obetiach trestných činov. Pri posudzovaní výšky náhrady i materiálnej ujmy sú významné okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu došlo. Vždy musia byť zisťované okolnosti nie len na strane pôvodcu zásahu, ale aj na strane dotknutej osoby, napr. aký je podiel samotnej postihnutej osoby na priebehu činnosti pôvodcu vyúsťujúcej do neoprávneného zásahu.

8.1 Odvolanie žalovaného 2/ zámerne nespomína okolnosti, za ktorých k úmrtiu otca žalobcov došlo, najmä kto je pôvodcom tohto zásahu. V prípade oboch žalovaných ide o vysokošpecializované zdravotnícke zariadenia, ktoré svojou vlastnou aktivitou, bez akéhokoľvek zavinenia poškodeného či iných osôb, privodili úmrtie svojho pacienta. Práve v tom spočíva Najvyšším súdom SR uvádzaná zásada proporcionality, že čím vyššiu hodnotu má chránený záujem spoločnosti (život pacienta v rukách zdravotníckeho zariadenia), tým väčšia náhrada môže byť priznaná súdom. Nepochybne touto hodnotou je aj dôvera v odbornosť a profesionalitu voči poskytovateľom zdravotnej starostlivosti, ktorá v danom prípade bola významne narušená s tým najhorším následkom (zbytočná strata života pacienta). Pokiaľ žalovaný 2/ v odvolaní namietal, že smrť sa v životoch žalobcov prejavila bežným smútkom bez akýchkoľvek prejavov duševnej poruchy alebo duševnej choroby, uvedené žalobcovia označili ako maximálne neetické, nevhodné a nesprávne. Mierou prežívania i materiálnej ujmy totiž nie je duševná porucha alebo duševná choroba. V konaní je uplatňovaná zároveň nemateriálna ujma a nie materiálna ujma, preto nie je relevantné, či a ako boli úmrtím otca žalobcovia majetkovo poškodení. Pokiaľ žalovaný 2/ uviedol, že nemal dôvod spochybňovať odborne nastavené dávkovanie liekov u otca žalobcov, žalobcovia zvýraznili, že práve počas hospitalizácie u žalovaného 2/ sa začalo prejavovať predávkovanie liekom Trexan. Žalovaný 2/ tieto prejavy nesprávne, resp. neskoro vyhodnotil, najmä nevykonal včas potrebné vyšetrenia a odbery krvi, aby sa zisťovali dôvody chorobných prejavov u otca žalobcov, teda v čase, keď bola zistená príčina výrazného zhoršenia zdravotného stavu a vysadený liek Trexan, už bol stav pacienta nezvratný. Tvrdenie, že v prípade žalovaného 2/ sa nejednalo o konanie protiprávne, je preto úplne nesprávne, čo konštatovala i príslušná odborná autorita a v konečnom dôsledku i súd v napadnutom rozsudku. Žalobcovia tak zotrvali na podanom odvolacom návrhu.

9. Ďalšie vyjadrenia k odvolaniam a následným vyjadreniam žiadnou zo sporových strán podané neboli.

10. V dôsledku podaných odvolaní žalobcov 1/ až 3/, žalovaného 1/ a žalovaného 2/, krajský súd ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“), vec

preskúmal v medziach daných ustanovením § 379 a § 380 CSP bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 385 ods. 1 CSP a contrario, rozsudok súdu prvej inštancie v časti zmenil postupom podľa § 388 CSP tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku v časti potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP.

11. Podľa § 388 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

12. Podľa ust. § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

13. V prejednávanej veci súd prvej inštancie dospel k záveru, že zodpovednosť za vzniknutú nemajetkovú ujmu na strane žalobcov 1/ až 3/ je daná ako u žalovaného 1/, tak aj u žalovaného 2/, že žalovaný 1/ tak i žalovaný 2/ poskytovali zdravotnú starostlivosť otcovi žalobcov 1/ až 3/ postupom non lege artis, v dôsledku ktorého nesprávneho postupu došlo k úmrtiu otca žalobcov a tým k zásahu do ich osobnostných práv na súkromný a rodinný život a preto žalobcom 1/ až 3/ priznal titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 30.000,- Eur každému zo žalobcov 1/ až 3/. Keďže sa žalobcovia domáhali sumy 50.000,- Eur, vo zvyšnej časti súd žalobu na plnenie zamietol (v zostávajúcej časti o 20.000,- Eur u každého zo žalobcov). Zároveň totožným výrokom súd zamietol žalobu žalobcov 1/ až 3/ aj v časti, ktorou sa domáhali určenia, že nimi označeným postupom žalovaného 1/ a žalovaného 2/ došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov 1/ až 3/. Zamietajúci výrok rozsudku bol napadnutý odvolaním žalobcov 1/ až 3/, keď žalobcovia mali za to, že žalobe o určenie mal súd prvej inštancie v danej veci vyhovieť a tiež navrhli, aby v odvolacom konaní súd priznal žalobcom titulom náhrady nemajetkovej ujmy plnenie tak, ako bolo uplatnené žalobou až do výšky 50 000,- Eur pre každého zo žalobcov 1/ - 3/.

14. Žalovaný 1/ a žalovaný 2/ v podaných odvolaniach, tieto posúdiac podľa ich obsahu, namietali výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, pričom súdom priznanú sumu 30.000,- Eur považovali za neprimeranú, t. j. neprimerane vysokú, vzhľadom na všetky okolnosti zistené dokazovaním v predmetnej veci. Možno teda konštatovať, že v podanom odvolaní žalovaný 1/ ani žalovaný 2/ danosť základu nároku náhrady na nemajetkovú ujmu nenamietali, za nesprávne považuje ako žalovaný 1/ tak aj žalovaný 2/ rozhodnutie súdu prvej inštancie o výške priznaného plnenia.

15. Odvolací súd sa osobitne zaoberal jednotlivými odvolaniami sporových strán, ako i ich jednotlivými odvolacími námietkami.

16. Odvolací súd predovšetkým zvyrazňuje, že v predmetnej veci žalobcami uplatnený nárok žalobcovia odvodzujú od toho základu, že otcovi žalobcov 1/ - 3/ bola ako žalovaným 1/, tak i žalovaným 2/ nesprávne poskytnutá zdravotná starostlivosť, čo viedlo až k úmrtiu otca žalobcov. Táto nenapraviteľná strata významným spôsobom zasiahla do osobnostných práv žalobcov chránených ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka. V predloženej veci sa jedná o tzv. medicínsko-právny spor. Podstatou medicínsko-právneho sporu nie je to, či bola alebo nebola zdravotná starostlivosť poskytnutá, ale to, či bola poskytnutá spôsobom adekvátnym vo vzťahu k individuálnemu stavu konkrétneho pacienta, teda či bolo zo strany poskytovateľa zdravotnej starostlivosti pri uskutočňovaní zdravotníckeho výkonu vzhľadom na individuálny stav pacienta včas a adekvátne reagované; t. j. či poskytovateľ zdravotnej starostlivosti pri uskutočňovaní zdravotného výkonu urobil vzhľadom na individuálny stav pacienta všetko pre to, aby bol výsledok zdravotného výkonu čo možno najpriaznivejší a riziká nechcených účinkov (následkov) čo možno najnižšie, pretože len vtedy je skutočne zachované základné právo na ochranu zdravia v zmysle článku 40. Ústavy SR, ktoré je zaručené každému. Ak poskytovateľ zdravotnej starostlivosti pri zohľadnení individuálneho stavu pacienta a pri zachovaní primeranej obozretnosti, všetko pre čo možno najpriaznivejší výsledok zdravotného výkonu vykonal, potom možno uzavrieť, že z jeho strany nebola porušená žiadna právna povinnosť a v takom prípade vzťah zodpovednosti za škodu (ujmu) nevznikne ani vtedy, ak by sa u pacienta predpokladaný výsledok nedostavil.

17. Podľa § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti a službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti poskytovateľ je povinný poskytovať zdravotnú starostlivosť správne. Zdravotná starostlivosť je poskytnutá správne, ak sa vykonajú všetky zdravotné výkony na správne určenie choroby so zabezpečením včasnej a účinnej liečby s cieľom uzdravenia osoby alebo zlepšenia stavu osoby pri zohľadnení súčasných poznatkov lekárskej vedy a v súlade so štandardnými

postupmi na výkon prevencie, štandardnými diagnostickými postupmi a štandardnými terapeutickými postupmi pri zohľadnení individuálneho stavu pacienta.

18. Zdravotná starostlivosť je poskytnutá správne iba vtedy, ak sa vykonajú všetky potrebné zdravotné výkony s cieľom uzdravenia osoby alebo zlepšenia stavu osoby pri zohľadnení súčasných poznatkov lekárskej vedy a v súlade so štandardnými postupmi, avšak pri súčasnom zohľadnení individuálneho stavu pacienta (porovnaj § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti a službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti). V opačnom prípade, teda ak by sa v medicínskych sporoch o náhradu škody spôsobenej pacientovi skúmanie splnenia predpokladov pre vznik zodpovednostného vzťahu (existencia protiprávneho úkonu, resp. právne relevantnej škodnej udalosti) obmedzilo len na zistenie, či pacientovi poskytnutá zdravotná starostlivosť bola alebo nebola štandardnými postupmi a v súlade so súčasnými dostupnými poznatkami lekárskej vedy, avšak bez relevantného skúmania jej poskytnutia vo vzťahu k individuálnemu stavu pacienta - by právna zodpovednosť poskytovateľa zdravotnej starostlivosti za škodu v dnešnej dobe, kedy v zásade každý štátom licencovaný poskytovateľ zdravotnú starostlivosť takýmito štandardnými (všeobecne uznávanými medicínskymi) postupmi de facto aj poskytuje, prakticky ani nemohla vzniknúť. Zdravotná starostlivosť je poskytnutá správne, nielen za podmienky, že bola poskytnutá štandardnými postupmi v súlade so súčasnými dostupnými poznatkami lekárskej vedy, ale súčasne za podmienky, že bola poskytnutá pri zohľadnení individuálneho stavu pacienta. Len takýto postup poskytovateľa zdravotnej starostlivosti (zdravotníckeho zariadenia) pri vykonávaní zdravotného výkonu možno považovať za postup „de lege artis medicinae“.

19. V prejednávanej veci z vykonaného dokazovania – a to z „Oznámenia o ukončení prešetrovania podnetu“, vo vzťahu k žalovanému 1/ o. i. vyplynulo že: „Úrad výkonom dohľadu zistil, že pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti Vášmu otcovi, pánovi E. B., nar. XXXX, M. S. XX, XXX XX B. dohliadaný subjekt L. H. C. E. K. K., H. D. C. X, XXX XX K. K. v dohliadanom období porušil ustanovenia § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení v tom, že:

1. Pacientovi po prijatí na hospitalizáciu na ortopedickú kliniku dohliadaného subjektu dňa 26.11.2018 nebolo správne určené dávkovanie myelotoxického lieku metotrexátu z nehematologickej príčiny.
2. Táto liečba bola pacientovi podľa záznamov v zdravotnej dokumentácii podávaná v nesprávnych dávkach denne počas celej doby hospitalizácie, t. j. do dňa 07.12.2018.“

20. Z totožného listinného dôkazu smerom k žalovanému 2/ vyplynulo, že pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti pánovi E. B., O. C., C., porušil „ustanovenia § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení v tom, že:

1. Pacientovi pri prijatí na hospitalizáciu na oddelenie dlhodobochorých dohliadaného subjektu dňa 07.12.2018 nebolo správne určené dávkovanie myelotoxického lieku metotrexátu z nehematologickej príčiny.
2. Liečba bola pacientovi podľa záznamov v zdravotnej dokumentácii podávaná v nesprávnych dávkach denne do 18.12.2018 (v tento deň bol vynechaný),
3. Laboratórne kontroly krvného obrazu v dohliadanom období pri myelotoxikkej liečbe neboli v dostatočnej frekvencii.“

21. Možno tak konštatovať, že v prejednávanej veci bol nesprávny postup pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti konštatovaný jednak Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, ale taktiež i iným dôkazom vykonaným v konaní, a to znaleckým posudkom č. XX/XXXX vypracovaným I. L. A. R., C., L.. V podaných odvolaniach ako žalovaný 1/, ani žalovaný 2/ nenamietali, že by základ nároku nebol daný, nenamietali, že nie je daná zodpovednosť žalovaného 1/ alebo žalovaného 2/ za vzniknutú škodu, resp. nemajetkovú ujmu žalobcov 1/, 2/ v podobe úmrtia blízkeho rodinného príbuzného - otca žalobcov. Odvolacia argumentácia ako žalovaného 1/ tak i žalovaného 2/ bola koncentrovaná do námietok o neprimeranosti súdom priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, teda žalovaný 1/ ako aj žalovaný 2/ považovali súdom priznanú výšku 30.000,- Eur pre každého zo žalobcov za neprimerane vysokú, a to s prihliadnutím a porovnaním na ostatnú rozhodovaciu prax a činnosť súdov Slovenskej republiky v obdobných veciach a vzhľadom na okolnosti na strane žalobcov (plnoleté deti) a zomrelého otca žalobcov (predovšetkým vek otca žalobcov XX rokov). Naopak, na strane druhej, žalobcovia v podanom odvolaní považovali súdom priznanú náhradu za neprimerane nízku (odvolaním napadli výrok rozsudku,

ktorým súd prvej inštancie žalobu vo zvyšku zamietol) a domáhali sa priznania plnenia v celom rozsahu 50 000,- Eur, tak ako žalobou vo veci uplatnili. Taktiež žalobcovia napadli výrok rozsudku, ktorým súd žalobu žalobcov o určovacom návrhu zamietol.

22. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie sa dostatočne vysporiadal s odôvodnením práve priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy, k tejto otázke uviedol v rozsudku vlastné právne úvahy nadväzujúce na zistený skutkový stav, tieto individualizoval a vo svojom rozhodnutí taktiež vykonal komparáciu i s inou rozhodovacou činnosťou všeobecných súdov Slovenskej republiky, pričom označenie súdnych rozhodnutí súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku uviedol v odseku 58. odôvodnenia rozhodnutia.

23. Odvolací súd konštatuje, že v súdnej veci došlo úmrtím otca žalobcov v dôsledku nesprávne poskytnutej zdravotnej starostlivosti k ujme na strane žalobcov vo sfére citovej a sociálnej, čím došlo objektívne k priamemu narušeniu súkromia, rodinného života žalobcov. Zásah, ku ktorému na strane žalobcov došlo, je tak vážny a nenapraviteľný, že morálne zadosťučinenie je nedostatočné a priznanie nemajetkovej ujmy je dôvodné. Posúdenie výšky nemajetkovej ujmy je na voľnej úvahe súdu, pričom sa prihliada na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Závažnosť vzniknutej ujmy sa posudzuje s ohľadom na jej intenzitu a rozsah. Uvedeným spôsobom postupoval i súd prvej inštancie. Odvolací súd však zvyrazňuje, že je nutné rozlíšiť i skutkový základ každej jednej prejednávanej veci a v posudzovanej veci je nutné prihliadnuť na tú skutočnosť, že škodlivý následok v podobe úmrtia človeka nastal v dôsledku nesprávneho postupu zdravotníckeho zariadenia ako subjektu osobitne odborne spôsobilého na poskytovanie zdravotnej starostlivosti, teda subjektu, na výkon činnosti ktorého sú stanovené a kladené osobitné odborné kritériá. Práve z uvedeného dôvodu je nutné veci s označeným skutkovým základom odlišiť (i pri úvahách o výške priznávaného plnenia) od uplatňovaných nárokov na náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy pozostalých príbuzných obetí dopravných nehôd, keď v prípade žalovaných poskytovateľov zdravotníckej starostlivosti a zdravotníckych zariadení pristupuje osobitný kvalifikačný znak spočívajúci v očakávanej a predpokladanej odbornosti a kvalifikovanosti lekárov a zdravotníckych pracovníkov pri výkone činnosti poskytovania zdravotníckej starostlivosti.

24. V súdnej veci možno konštatovať, že žalovaný 1/ nesprávnym postupom pri prijatí otca žalobcov na hospitalizáciu na ortopedickú kliniku pred plánovaným operačným zákrokom nesprávne prevzal dávkovanie lieku Trexan z lekárskej správy a uvedený liek bol pacientovi žalovaným 1/ nesprávne podávaný namiesto dávkovania jedenkrát týždenne (vždy sobotu 2 tablety ráno a 2 tablety večer) každý deň v uvedených množstvách, čím de facto nesprávnym postupom žalovaného 1/ a jeho nedbanlivostným konaním došlo k predávkovaniu otca žalobcov uvedeným liekom, ktoré viedlo k úplnému rozvratu vnútorného prostredia organizmu otca žalobcov a v tom dôsledku k úmrtiu otca žalobcov.

25. Takto nesprávne prevzatú a nesprávne určenú medikamentóznú liečbu liekom Trexan prevzal i žalovaný 2/ pri prijatí otca žalobcov na oddelenie dlhodobých chorých, pričom však žalovanému 2/ okrem nesprávne prevzatého dávkovania uvedeného lieku, je nutné pričítať i nesprávny postup spočívajúci v nedostatočne vykonávaných laboratórnych kontrolách krvného obrazu, keď tieto kontroly neboli vykonávané v dostatočnej frekvencii, a to i napriek tomu, že laboratórne vyšetrenia ako i symptomatické prejavy si to u pacienta vyžadovali a uvedené predpokladali. Je nutné zvyrazniť, že žalovaný 2/ má jednak rovnakú povinnosť správne poskytovať zdravotnú starostlivosť ako žalovaný 1/ a k uvedenej nepochybne patrí i kontrola a správne a vhodné nastavenie podávanej medikamentóznej liečby a zároveň i žalovaný 2/ má povinnosť vykonať všetky úkony potrebné k riadnemu určeniu správneho spôsobu liečby, čo žalovaný 2/ pri konštatovanej nedostatočnej laboratórnej kontrole krvného obrazu (v nedostatočnej frekvencii), nepochybne neučinil.

26. Z uvedených dôvodov i odvolací súd jednoznačne dospel k záveru o priamej príčinnej súvislosti škodlivého následku v podobe úmrtia otca žalobcov v dôsledku nesprávne poskytovanej zdravotnej starostlivosti ako žalovaným 1/ tak i žalovaným 2/, kde práve konanie ako žalovaného 1/ tak i žalovaného 2/ spôsobilo závažné zhoršenie zdravotného stavu a viedlo k smrti pacienta - otca žalobcov. Uvedené zároveň predstavuje i „okolnosti, za ktorých k zásahu do práva na ochranu osobnosti došlo“ ako osobitný kvalifikačný determinant, ktorý súd berie do úvahy pri posúdení výšky náhrady za vznik nemajetkovej ujmy, keď práve uvedené je nutné individuálne posúdiť v každej prejednávanej veci.

27. V prejednávanom prípade smrť pacienta nebola spôsobená okolnosťami progredujúceho ochorenia alebo náhlou nepredpokladanou reakciou organizmu či zmenou zdravotného stavu pacienta, kedy zdravotnícke zariadenie "mohlo urobiť pre pacienta viac" pre správne určenie diagnózy alebo včasné započatie liečby, ale úmrtie otca žalobcov nastalo v dôsledku nesprávneho nastavenia dávkovania lieku Trexan, a teda stav, ktorý viedol k úmrtiu otca žalobcov bol navodený a spôsobený najprv žalovaným 1/ a neskôr následne žalovaným 2/. S poukazom na uvedené okolnosti odvolací súd neuznal odvoláciu argumentáciu ako žalovaného 1/ tak i žalovaného 2/ o tom, že súdom priznaná suma 30.000,- Eur je neprimerane vysoká, keď nedostatočná pozornosť a nedbanlivosť zdravotníckych pracovníkov žalovaného 1/ a žalovaného 2/ privodila stav, ktorý vyústil v úmrtie človeka. Aprobovanie alebo zmierňovanie dôsledkov nedostatočného prístupu v oboznamovaní sa so zdravotnou dokumentáciou a v nej uvedenej určenej liečbou s presným dávkovaním by viedlo k odňatiu zodpovednosti zdravotníckeho zariadenia za komplexné správne poskytovanie zdravotníckej starostlivosti, ktoré bezpochyby zahŕňa oboznámenie sa s celkovým zdravotným stavom pacienta, ktorý je zisťiteľný z jeho zdravotnej dokumentácie. Nemôže obstať obrana žalovaného 1/ spočívajúca v argumentácii, že „nie je reálne možné, aby ošetrojúci lekár pri prijatí podrobne kontroloval každý jeden liek, jeho predpísanie, či dávkovanie, určené iným lekárom“. Práve v súdnej veci sa ukazuje mimoriadna dôležitosť náležitého oboznámenia sa so zdravotnou dokumentáciou každého jedného pacienta, včítane presného dávkovania už nastavenej liečby, pretože práve v dôsledku nedostatočnej pozornosti pri určení dávkovania, žalovaný 1/ sám určil spôsob dávkovania lieku Trexan, odlišný od dávkovania predpisujúcim lekárom reumatológom, ktorý nesprávny spôsob sa stal pre pacienta smrteľným. I z vyjadrenia znalcov v znaleckom posudku č. XX/XXXX vypracovaného pre účely súdnej veci vyplýva: „Iba mechanické opisovanie dávky lieku, o ktorého zložení nemá ošetrojúci lekár istotu je zrejším nesprávnym postupom v poskytovaní zdravotnej starostlivosti. Ak konkrétny lekár nepozná účinnú látku konkrétneho lieku a napriek tomu ho ordinuje, ide o významný a principiálny nesprávny postup v poskytovaní zdravotnej starostlivosti“. Uvedený záver je potrebné osobitne zvýrazniť i smerom k žalovanému 2/, ktorý v rámci odvolacej argumentácie o.i. uviedol, že „sa jednalo o nešťastnú udalosť, ktorá je následkom striktného formálneho prístupu, nakoľko žalovaný 2/ nemal žiadny dôvod spochybňovať odborne stanovené užívanie liekov lucidného pacienta, ktorý bol k žalovanému preložený na jeho vlastnú žiadosť pre doliečenie a rehabilitáciu“.

28. Vyššie uvedené okolnosti významne odlišujú súdnu vec od veci Krajského súdu Trnava, ktorý ako súd odvolací rozhodoval v konaní sp. zn. 23Co/168/2019, na ktorú pre komparáciu výšky náhrady nemajetkovej ujmy poukázal žalovaný 1/ v podanom odvolaní. Vo vyššie uvedenej veci bolo zistené a konštatované, že zo strany žalovaného zdravotníckeho zariadenia došlo k nesprávnej diagnostike vzhľadom na zvláštny priebeh ochorenia, pričom správnu diagnózu zistila po 3 dňoch, a taktiež súd v uvedenej veci prihliadol na závery znaleckého posudku, kde bolo konštatované, že medicínsky následok konštatovaného postupu non lege artis nemusel byť rozhodujúci pre nepriaznivý vývoj poruchy zdravia pacienta, neskôr zomrelého. I za uvedených okolností súd priznal manželke zomrelého sumu 30 000,- Eur a plnoletej dcére žijúcej v spoločnej domácnosti sumu 18 000,- Eur, pričom však zomrelý manžel a otec bol vo veku XX rokov.

V prejednávanom prípade síce zomrelý otec žalobcov 1/ - 3/ bol vyššieho veku (XX rokov), ale v dobrom zdravotnom stave, ktorého úmrtie nastalo v dôsledku nesprávne podávaného lieku žalovanými v nadmerných dávkach.

29. Pokiaľ žalovaný 1/ poukázal na rozhodnutie Krajského súdu Žilina sp. zn. 10Co/33/2016, ktorým súd priznal manželke zomrelého v dôsledku nesprávne poskytnutej zdravotnej starostlivosti sumu 20 000,- a plnoletému dieťaťu nežijúcemu v spoločnej domácnosti sumu 10 000,- Eur, v uvedenej veci je podstatné prihliadnuť i na tú zásadnú skutkovú okolnosť, že k úmrtiu pacienta v danej veci došlo v reakcii na príznak šoku v nadväznosti na vykonaný operačný zákrok, ktorý bol vykonaný technicky správne a v súlade s postupmi lege artis. Pacient však začal krváčať v dutine brušnej, ktoré krvácanie predstavovalo včasnú pooperačnú komplikáciu, pričom postupom non lege artis bola okolnosť následného postupu, keď príslušní pracovníci žalovaného zdravotníckeho zariadenia nemali zabezpečené dostatočné množstvo krvných náhrad pre okamžité zahájenie transfúznej liečby. Ani uvedená vec nie je teda celkom skutkovo obdobná keď, ako už bolo uvedené, náhle zhoršenie zdravotného stavu pacienta v prejednávanom prípade bolo privodené nesprávnym – nadmerným dávkovaním myelotoxického lieku metotrexátu. Odvolací súd sa tak nestotožnil s odvolacou argumentáciou žalovaného 1/ a žalovaného 2/, podľa ktorej by bolo primerané nižšie plnenie titulom náhrady nemajetkovej ujmy a to do výšky 15 000,- Eur.

30. Na strane druhej, žalobcovia 1/ - až 3/ považovali súdom určenú výšku náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 30 000,- Eur pre každého zo žalobcov za neprimerané nízku a v odvolaní zotrvali na žalobnom návrhu na priznanie sumy 50 000,- Eur pre každého zo žalobcov. Odvolací súd však odlišne od súdu prvej inštancie vyhodnotil okolnosti jednak na strane žalobcov 1/, 2/ a 3/ a tiež okolnosti na strane otca žalobcov, ktorý bol osobou vo veku XX rokov, a teda spolu so žalobcami 1/ až 3/ plnohodnotne prežil rodinný život v silných a fungujúcich rodinných väzbách a bol prítomný v živote žalobcov 1/ až 3/ v čase ich detstva, dospievania i dospelosti, otec žalobcov zažil i úlohu starého otca smerom k synovi žalobkyne 2/. K strate otca u žalobcov 1/ až 3/ došlo v čase, keď všetci žalobcovia sú dospelí, vedú samostatné životy, žalobca 1/ má založenú vlastnú rodinu a nik zo žalobcov 1/ až 3/ nebol na svojho otca odkázaný materiálne alebo v otázke starostlivosti. Práve z uvedených dôvodov okolností na strane žalobcov, ale i veku ich zomrelého otca, odvolací súd musel pristúpiť k zmene rozhodnutia súdu prvej inštancie a po posúdení iných priznávaných súm súdmi Slovenskej republiky pristúpil k zníženiu priznaného plnenia, avšak nie v takej miere ako v podaných odvolaniach navrhovali žalovaný 1/ a žalovaný 2/.

31. Odvolací súd prihliadol na tú skutočnosť, že žalobca 1/ nezdieľal spoločnú domácnosť so svojim otcom, že mal založenú vlastnú rodinu, rovnako ako žalobkyňa 2/, ktorá rovnako nebývala s otcom v spoločnej domácnosti, ale žila vo vlastnej domácnosti so svojim maloletým synom, hoci v rovnakej obci. Uvedené okolnosti predstavovali dôvod pre zníženie priznaných súm, ale tiež pre diferenciáciu priznávaných súm medzi žalobcami 1/ a 2/, oproti žalobkyňi 3/, ktorá s otcom žalobcov 1/ až 3/ bývala v spoločnej domácnosti až do dňa jeho úmrtia a zároveň žalobkyňa 3/ nemá založenú vlastnú rodinu, a preto je dôvodné, že následok v podobe straty blízkej osoby, s ktorou žalobkyňa denne zdieľala domácnosť a prežívala život, sa u žalobkyne 3/ prejavil citeľnejšie a má na žalobkyňu 3/ intenzívnejší dosah než na žalobcov 1/ a 2/, ktorí majú ďalšie svoje blízke osoby (žalobca 1/ manželku a žalobkyňa 2/ maloletého syna). S poukazom na uvedené dôvody odvolací súd pristúpil k zmene rozsudku súdu prvej inštancie v časti priznaného plnenia a žalovanému 1/ a 2/ uložil spoločne a nerozdielne povinnosť nahradiť žalobcovi 1/ a žalobkyňi 2/ sumu 20.000,- Eur a žalobkyňi 3/ sumu 25.000,- Eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy vzniknutej úmrtím otca žalobcov 1/ až 3/.

32. Reagujúc na odvolaciu námietku žalovaného 2/ o tom, že strata otca sa prejavila u žalobcov 1/ až 3/ „len bežným smútkom“, odvolací súd tejto nemohol prisvedčiť ako dôvodnej k zníženiu náhrady ujmy, nakoľko vlastné prežívanie straty, smútku a spracovanie traumatizujúcej udalosti je výsostne individuálnym procesom u každého jedného človeka a intenzita prežitého smútku a žiaľu nie je a nemôže byť merateľná napr. meradlom rozvinutia psychickej poruchy alebo choroby alebo skutočnosťou, či pozostalí vyhľadali odbornú psychologickú alebo psychiatrickú pomoc. Okolnosť, že tak žalobcovia neučinili bez ďalšieho neznamena ľahšie prežívanie náhle a nečakanej straty otca. Strata rodiča v rámci dobre fungujúcej rodiny a silných citových väzieb nepochybne bolestivo zasiahne každého, osobitne, ak sa tak stane za okolností ako v prejednávanej veci a v čase Vianoc a nového roka, ktorých prežívanie už žalobcovia budú mať spojené s nečakanou a zbytočnou smrťou ich otca. Uvedenú odvolaciu argumentáciu žalovaného 2/ tak odvolací súd nevyhodnotil ako dôvodnú.

33. Odvolací súd prihliadal i na odvolaciu námietku žalobcov ohľadom súčasnej hodnoty peňazí, keď poukazovali na neproporčnosť porovnania súm priznaných súdmi v staršou rozhodovacou činnosťou, zohľadňujú i infláciu a vzal do úvahy i skutočnosť, že v dôsledku plynutia času prichádza k zmene spoločenských pomerov. Niet pritom dôvodu, pokiaľ sa mení a zvyšuje ekonomická situácia krajiny, aby výška priznávanej náhrady bola s poukazom na predchádzajúcu rozhodovaciu činnosť konštantná a nemenná, pretože v takom prípade – v prípade konštantného zotrvania na úrovni nižších priznávaných súm plnení, by už peňažná náhrada nenapĺňala atribúty primeranosti, proporcionality a spravodlivosti, ale by sa bola degradovaná len do roviny symbolickosti satisfakcie.

34. Je pravdou, že právo na primerané zadostučinenie je svojou povahou úzko späté nielen s postihnutou osobou, ale aj s osobou, ktorá do práva na ochranu osobnosti zasiahla. Náhrada nemajetkovej ujmy musí spĺňať aj požiadavku proporcionality, v zmysle ktorej má sledovať vyrovnanie spôsobenej morálnej ujmy, avšak nesmie spôsobovať na strane žalobcov bezdôvodné obohatenie a na žalovanú stranu zas nesmie pôsobiť likvidačne. Vzhľadom na osobitosti posudzovaného prípadu, keď v prejednávanej veci sú žalovanými 1/, 2/ právnické osoby, zdravotnícke zariadenia, ktoré sú za týmto účelom i poistené, odvolací súd dospel k záveru o primeranosti priznanej náhrady i s prihliadnutím na pomery na strane poškodených, ale i na strane pôvodcov neoprávneného zásahu.

35. Pokiaľ žalovaní 1/ a 2/ zhodne v podaných odvolaniach považujú súdom určenú náhradu nemajetkovej ujmy za neprimerane vysokú (keď žalovaný 2/ pripustil primeranosť plnenia do výšky 15 000,- Eur), nemožno v tejto súvislosti opomíňať, že žalovaným bola povinnosť zaplatiť žalobcom súdom určené sumy uložená spoločne a nerozdielne vzhľadom na ust. § 438 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Žalovaní jednak v konaní pred súdom prvej inštancie nenavrhli dokazovanie na určenie miery zavinenia jednotlivých žalovaných a ani v podaných odvolaniach záver súdu o solidárnej zodpovednosti nenamietali. Preto pokiaľ súd uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť plniť spoločne a nerozdielne každému zo žalobcov určenú sumu, sú k jednému plneniu de facto povinné dva subjekty a i z uvedeného hľadiska nemožno dospieť k záveru o neprimeranosti výšky plnenia v sume 20 000,- Eur pre každého zo žalobcov 1/ a 2/ a 25 000,- Eur pre žalobkyňu 3/.

36. Odvolací súd v rámci komparovania súdmi priznávaných súm v obdobných prípadoch tiež poukazuje na rozhodnutie Krajského súdu Trnava v konaní pod sp. zn. 9Co/270/2019, ktorým súd uložil nemocnici za zanedbanie zdravotnej starostlivosti s poškodením zdravia narodeného syna, ktorý si vyžadoval sústavnú starostlivosť a následne zomrel, náhradu nemajetkovej ujmy 66.387,- Eur každému z rodičov dieťaťa. Sumu 100.000,- Eur priznal Krajský súd v Trnave v konaní pod sp. zn. 10Co/909/2015 manželovi po zosnulej manželke zomrelej v dôsledku nesprávnej zdravotnej starostlivosti poskytnutej rodičke po pôrode, pričom X-XXXXXX dcére priznal nárok na plnenie titulom nemajetkovej ujmy vo výške 35.000,- Eur (za stratu matky). V rámci vlastnej rozhodovacej činnosti senát odvolacieho súdu priznal rozhodnutím sp. zn. 14Co/25/2023 nárok na náhradu nemajetkovej ujmy 50.000,- Eur žalobcovi - synovi za stratu otca, ktorý v čase úmrtia v dôsledku nesprávne poskytnutej zdravotnej starostlivosti, pričom žalobca 2/ mal v čase úmrtia otca XX rokov a v uvedenom konaní bola zároveň manželke za stratu manžela v dôsledku nesprávne diagnostikovanej a neliečenej malárie priznaná suma 20.000,- Eur, keď zomrelý otec a manžel bol vo veku XX rokov, bol v produktívnom veku, bol manželom a otcom dieťaťa vo veku XX rokov.

37. V súdnej veci bola žalobcom 1/ - 3/ ako dospelým deťom zomrelého otca vo veku XX rokov priznaná rovnaká suma (s výnimkou žalobkyne 3/, ktorej odvolací súd priznal 25 000,- Eur) s prihliadnutím jednak na vek otca, v ktorom došlo k úmrtiu, vzhľadom na skutočnosť, že nik zo žalobcov nebol na otca odkázaný materiálne či starostlivosťou, ktoré uvedené faktory by svedčili skôr o dôvodnosti zníženia priznanej sumy, avšak determinujúcou skutočnosťou, odlišujúcu súdnu vec od vyššie uvedenej bola práve tá skutočnosť, že otec žalobcov prišiel do zariadenia žalovaného 1/ v dobrom zdravotnom stave na vopred plánovanú operačnú výmenu laktového kĺbu, ktorá mu mala zvýšiť kvalitu života, avšak v dôsledku nedbanlivostného konania zdravotníckych pracovníkov žalovaného 1/ a následne aj žalovaného 2/ nesprávne nastaveným dávkovaním dovtedy užívaného lieku došlo k celkovému rozvráteniu vnútorného prostredia otca žalobcov, jeho kolapsu a úmrtiu.

38. Pokiaľ sa týka rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/153/2023, na ktoré poukázal v podanom odvolaní žalovaný 2/ a ktorým bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy manželke a deťom zomrelého po dopravnej nehode v sume 15 000,- Eur a maloletému (v tom čase X – ročnému dieťaťu) suma 20 000,- Eur, tu odvolací súd opätovne poukazuje na zásadnú skutkovú odlišnosť vecí, keď vo vyššie uvedenom prípade došlo k úmrtiu manžela a otca v dôsledku dopravnej nehody, pričom v súdnej veci úmrtie človeka bolo dôsledkom nedbanlivostného konania zdravotníckeho zariadenia, na ktoré sa otec žalobcov s dôverou v odbornosť špecializovaného zdravotníckeho zariadenia obrátil.

39. Poznajúc vlastnú rozhodovaciu činnosť ako i rozhodovaciu činnosť iných súdov vo veciach s porovnateľným skutkovým a právnym základom, odvolací súd pristúpil k zmene rozsudku súdu prvej inštancie a rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

40. V podanom odvolaní žalobcovia 1/ až 3/ taktiež namietali, že súd zamietol žalobu v časti o určenie, že popísaným konaním žalovaného 1/ a žalovaného 2/ došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov 1/ až 3/. Odvolací súd, oboznámiac sa s odvolacími námietkami žalobcov 1/ až 3/ dospel k záveru o správnosti predmetného zamietajúceho rozhodnutia súdu prvej inštancie. Je však potrebné zvýrazniť, že súd prvej inštancie tak nerozhodol z dôvodu procesnej neprípustnosti určovacej žaloby v konaniach o ochranu osobnosti, keď takýto svoj záver i náležite odôvodnil v odseku 61. rozsudku. I z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo 265/2006 a tiež 5Cdo 32/2011 vyplýva, že „V prípade, ak by sa nezdalo morálne zodostučinenie postačujúce, umožňuje Občiansky zákonník v § 13 ods. 2 priznať náhradu nemajetkovej

ujmy v peniazoch, ktorej účelom je vyvážiť a zmierniť nemajetkovú ujmu peňažnou formou a plní tiež satisfakčnú funkciu. Z uvedeného vyplýva, že vedľa žalôb na zdržanie sa zásahov a žalôb na odstránenie následkov zásahu sú možné aj žaloby dožadujúce sa inej formy ochrany. Plyní to zo slova „najmä“ použitého v prevej vete ustanovenia § 13 Občianskeho zákonníka. Touto inou formou ochrany sú žaloby o určenie, že určitým spôsobom sa zasiahlo do práv osobnosti žalobcu, alebo žaloby o určenie, že určité výroky sú nepravdivé. Tieto žaloby nie sú žalobami určovacím podľa ustanovenia § 80 písm. c) OSP preto nie je potrebné, aby sa preukazoval právny záujem na tomto určení“.

Správne tak súd prvej inštancie konštatoval, že forma určovacieho výroku prichádza do úvahy najmä v prípade určenia, že určité výroky zasahujúce do ochrany osobnosti sú nepravdivé. Osobitnou kategóriou sú však medicínsko-právne spory, kde sa právna otázka zavinenia a miery zodpovednosti prelína s vyhodnotením odbornej otázky správnosti a včasnosti poskytnutia zdravotníckej starostlivosti a zároveň s mierou pravdepodobnosti na výsledku vzniknutého stavu i v prípade, ak by zdravotná starostlivosť bola poskytnutá správne.

Zároveň je nutné zvýrazniť, že žalobcovia dosiahli úspech v konaní na základe žaloby na plnenie, kde súd na základe vykonaného dokazovania prejudiciálne dospel k záveru o porušení povinností ako žalovaného 1/, tak i žalovaného 2/ a rovnako k záveru o tom, že došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov 1/ až 3/. Na základe takto zistených záverov súd prvej inštancie vyhovel žalobe na plnenie, žalobcovia tak dosiahli úspech v konaní uplatnenej žaloby na plnenie, a preto duplicitné rozhodnutie o určení, či došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov 1/ až 3/ konaním žalovaného 1/ a žalovaného 2/, je nadbytočné. Uvedený dôvod uvádza odvolací súd navyše, okrem argumentácie uvedenej k danej čiastkovej otázke v odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie v odseku 61. odôvodnenia rozsudku, keď súd prvej inštancie konštatoval, že z hľadiska práva a právnych princípov je možné v medicínsko – právnych sporoch určiť skutočnú príčinu škodlivého následku len s určitou mierou pravdepodobnosti. S poukazom na uvedené dôvody, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým žalobu o určovacom návrhu zamietol, potvrdil ako vecne správny.

41. Keďže odvolací súd pristúpil k zmene rozsudku súdu prvej inštancie, sám rozhodol o trovách prvoinštančného ako i odvolacieho konania. Odvolací súd prihliadol na to, že predmetom konania na základe žaloby žalobcov bol jednak nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, v ktorom boli v konaní pred súdom prvej inštancie v celom rozsahu úspešní žalobcovia 1/ až 3/ a zároveň žalobcovia uplatnili osobitnú žalobu o určenie, v ktorej však úspešní neboli ani sčasti a celkový procesný úspech tak prináleží žalovaným 1/ a 2/. Preto i odvolací súd osobitne rozhodol o trovách konania o náhradu nemajetkovej ujmy a procesne úspešným žalobcom 1/ až 3/ v celom rozsahu (keďže boli v konaní o plnenie, ktorého výšky závisí od úvahy súdu, čo do základu úspešní) priznal nárok na náhradu prvoinštančného konania voči žalovaným 1/, 2/ v rozsahu 100 %, ktoré sú žalovaní 1/ a 2/ povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom 1/, 2/ a 3/ v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia súdu o výške trov konania. V prvoinštančnom konaní o určovacom výroku boli na strane druhej procesne úspešní žalovaní 1/, 2/ v celom rozsahu, preto im odvolací súd priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného konania o určovacej žalobe v rozsahu 100 %.

42. Výrokom V. súd prvej inštancie priznal znaleckej organizácii nárok na náhradu trov konania proti žalovanému 1/ a 2/ v rozsahu 100 %, ktorú povinnosť náhrady trov konania uložil súd žalovaným spoločne a nerozdielne. Súd prvej inštancie odôvodnil, že vychádzal z pomeru úspechu sporových strán v časti týkajúcej sa nemajetkovej ujmy, v súvislosti s ktorou vznikli tieto trovy. Odvolací súd preskúmal uvedený výrok o trovách konania, ktoré nevznikli sporovej strane, ako výrok závislý. Keďže žalovaní neuviedli k uvedenému čiastkovému rozhodnutiu žiadnu odvolaciu argumentáciu ( a odvolaním formálne ani výrok V. nenapadli) a odvolací súd dospel k správnosti záveru súdu prvej inštancie o uložení povinnosti náhrady trov znaleckej organizácie procesne neúspešnej strane sporu, rozsudok súdu prvej inštancie v závislom výroku V. potvrdil ako vecne správny.

43. Pokiaľ sa týka trov odvolacieho konania, odvolanie bolo podané všetkými sporovými stranami, keď žalovaný 1/ ako aj žalovaný 2/ sa podanými odvolaniami domáhali priznania nižšieho plnenia, k čomu odvolací súd i v skutočnosti pristúpil, avšak v predmetnom konaní plnenie závisí od úvahy súdu a zároveň podaným odvolaním sa žalobcovia 1/ až 3/ domáhali i vyhoveniu určovacej žalobe, k čomu však odvolací súd nepristúpil a v tejto zamietajúci rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny. V tejto časti teda boli žalobcovia 1/ až 3/ celkom neúspešní i v odvolacom konaní a úspech v odvolacom konaní prináleží žalovaným. Keďže mieru úspechu a neúspechu sporových strán nemožno určiť presne a v odvolacom konaní miera úspechu žalobcov zodpovedá miere úspechu žalovaných

v konaní o určovacom návrhu, odvolací súd postupoval podľa § 255 ods. 2 CSP, § 396 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP a vyslovil, že žiadna zo sporových strán nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

44. Rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

#### **Poučenie:**

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolaateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolaateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolaateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolaateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a

ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).